

Kazatel: Josef Hurta

Písňe: 68, 323, 539, 604

Čtení: Ž 14

Text: Gn 6, 5 – 8 *I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý. Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. Řekl: "Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil." Ale Noe našel u Hospodina milost.*

Tyto čtyři verše z bible nám odkrývají dva pohledy: Pohled na člověka a na jeho srdce a pohled na Boha a na Boží srdce. Tyto biblické pohledy korigují všelijaké naše lidské představy a pohledy na Boha a na člověka.

Mnoho lidí dnes opravdu vnímá svět jako zkažený, společnost jako upadající a člověka jako nenávistného chamtivce. Ale téměř okamžitě dodávají: Kdyby existoval Bůh, tak by tomu tak nebylo. Bůh nevidí lidskou bídu, nevnímá moji křivdu, Bůh neslyší mé prosby, Bůh se nedívá na zlo ve světě. A v 94. žalmu skutečně čteme, jak svévolníci, kteří vraždí vdovu a bezdomovce, a kteří zabíjejí sirotky, říkají: „Hospodin nevidí, Bůh Jákobův to nepostřehne.“ To si ovšem říkají oni. Bible tvrdí opak: „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka.“ To je to první, co tu čteme: „I viděl Hospodin“.

Následuje velmi tvrdé a nekompromisní hodnocení: „Každý výtvar lidské myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý.“ Tak radikálně by to ovšem neřekli ani ti nezaprísáhlejší škarohlídi. Ano svět je zlý, ale je v něm přece také mnoho dobrého! Vždyť to je základní přístup lásky k lidem, že v nich vidíme především to dobré. Proč tedy ta absolutizace lidského zla? Řekli bychom – dobře, možná že to tak bylo před potopou – jenže i mnohem později to žalmista vidí stále stejně: „Všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá. Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo.“ Řekneme si, možná je tento pohled ovlivněn jakousi momentální negativní zkušeností žalmisty a mohl být vyřčen v nějakém afektu. Proč z něj hned dělat dogma? Ale v Novém zákoně se téhož slova dovolává i apoštol Pavel, když píše do Říma: „Není totiž rozdíl: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy.“ Heidelberský katechismus si klade tutéž otázku jako my: „Jsme opravdu natolik zkaženi, že jsme veskrze neschopni čehokoli dobrého a jsme nakloněni ke všemu zlému?“ A sám si odpovídá: „Ano, jsme tak velice zkaženi! Leč bychom byli Duchem Božím znovuzrozeni.“

Bratři a sestry, to už nelze jen tak pominout a říci, že to je pouhá nadsázka. Prolíná se to celou biblí. Hřích není nic, co by bylo možno jakkoliv bagatelizovat. Pisatel Jakubovy epístoly dokonce říká: „Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem.“ Spisovatel C.S. Lewis říká: V okamžiku, kdy by jeden jedinký hřích pronikl do nebeského království, v tu ránu by nebe přestalo být nebem. A židé věřili, že v okamžiku, kdy všichni lidé dodrží Boží zákon, nastane na zemi Boží království. Ale tímto způsobem Boží království na svět nepřichází ani nepřijde. Ono totiž nejde o to, že člověk tu a tam nějak zhřeší a tu a tam se vzchopí někdy až k heroickým dobrým skutkům. Žijeme-li životem slušného a dobrého člověka, to z nás ještě nesnímá status hříšníka. Hřích v biblickém pojetí totiž nejsou jen jednotlivé zlé skutky člověka, ale celkový sklon lidského srdce neuznávat nad sebou Pána Boha a dělat si, co sami chceme. Je to naše lidská přirozenost. Bible nás vidí jako porušené stvoření. A žádné naše dobré skutky to nedokáží napravit. Proto jsme všichni bez výjimky zcela odkázáni na Boží milost. Však také Noe je vyvolen k záchraně nikoliv proto, že je o něm

řeceno, že byl muž spravedlivý, bezúhonný ve svém pokolení, muž, který chodil s Bohem. Ano, to je o něm řečeno. Ale nikde nečteme, že by proto byl zachráněn. Pouze se tu píše: Noe našel u Hospodina milost. Milost nepotřebuje ten, kdo je absolutně bez viny. I ten spravedlivý Noe byl zachráněn pouhou milostí, sola gratia.

A teď ten druhý pohled. Jak bible vidí Boha. To je totiž ještě zajímavější. Jestliže Hospodin viděl, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka, nebylo by nic divného, kdybychom četli, že se Hospodin rozhněval, rozlítil a ve svém prudkém hněvu šmahem vyhladil celé lidstvo. Ano, Bůh si opravdu řekl, že člověka, kterého stvořil, smete z povrchu země. Ale předchází tomu jeden z nejpozoruhodnějších veršů v bibli. Čteme: „Bůh litoval, že na zemi učinil člověka a trápil se ve svém srdci.“ Jistě je to tzv. antropomorfismus, tedy obrazný popis Boha pomocí lidských vlastností a pocitů. Jinak ani nelze vyjádřit, jak zvláštní je to Bůh, v něhož věříme. Bůh, který se trápí ve svém srdci. A považte, Bůh se trápí pro toho zlého člověka, který nikdy nic dobrého neudělá! Možná právě proto je lidská zlovůle v bibli vykreslena tak černě, aby ještě mnohem více vynikla Boží láska k nám.

Jak tedy bible popisuje Boha? Tak především, Bůh má srdce. Není bezcitný. Bůh také lituje. Boží vůle není žádný osud, předem daný a nezvratný. Bůh je lítostivý. A konečně, Bůh se trápí. To je ten nejabsurdnější obraz. Kde je ten vyvýšený, na zlatém trůně ve slávě a nádheře nebeského království sedící Hospodin? Vidět Boha, jak se trápí, jak je smutný a zklamaný, to není běžný obraz Boží slávy.

Co Boha tak trápí? Boha trápí člověk. Bůh netrápí lidi, ale my lidé trápíme Boha. Nezrcadlíme jeho lásku. Dokonce jej obviňujeme z odpovědnosti za naše zlo, které pácháme my lidé. A přitom se smějeme, co je to za Boha, který neumí sestoupit ze svého kříže a pomoci sobě i nám. Ano, ve Starém zákoně to ještě zkusil způsobem, kterému docela rozumíme. Rozhodl se člověka, kterého stvořil, smést z povrchu země. To se zdá být řešení, ke kterému občas sahají i lidé. Ale tím potvrdil, že tudy cesta k nápravě nevede. Ten relativně nevinný Noe, nad kterým se Bůh smíloval, propašoval hřích i do nového světa. A Bůh se trápí s lidmi dál a ještě víc.

V Novém zákoně Boží trápení vrcholí. Bohu však nečiní žádnou radost člověka napravovat tresty. Bůh nemá radost ze smrti svévolníka. A tak se Bůh rozhoduje pro zcela nečekaný a nepochopitelný krok. Místo neposlušného člověka potrestá poslušného Božího Syna. Ne proto, aby si vybil svou zlost a nemusel znovu vyhladit celé lidstvo. Ale proto, aby lidem ukázal, kam až jeho láska sahá. Že jeho láska k lidem, k člověku, se nezastaví před ničím. „Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život“ čteme v bibli. „On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal.“ To je to pravé evangelium.

Modlitba: *Bože, ty jsi tak miloval svět, že jsi svého jednorozného syna dal, aby žádný k v něho věří nezahynul, ale měl život věčný. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši, tys přišel, abys spasil, co zahynulo. A jako lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní, tak i my potřebujeme tebe, abychom byli spaseni. Prosíme, dej nám naději pro sebe i pro celý svět. Modlíme se za mír na Ukrajině i na Blízkém východě. Modlíme se za pokoj v mezinárodní politice i v mezilidských vztazích. Kéž dovedeme o vzájemných vztazích přemýšlet do hloubky a nesaháme jenom po nejjednodušším řešení, které naši lásku nic nestojí. Kéž usilujeme zachovat svazky lásky a pokoje v našich rodinách, sousedských vztazích, ve společnosti. Kéž máme respekt k druhým lidem, kteří jsou každý jiný. Dej, ať nelámeme hůl nad Božím stvořením, ale jdeme do světa se zprávou o Boží lásce zjevené ve tvém kříži. Kriste, ty jsi trpěl za nás. Dej, ať i my dovedeme snášet utrpení nejen pro sebe, ale i pro naše bližní. Vždyť jsme všichni jako rodina Božích dětí sobě navzájem bratry a sestrami. Amen.*